

Bestuursverslag 2021

Het Nationaal Rampenfonds, doel en werkwijze

De stichting Het Nationaal Rampenfonds is opgericht op 9 juli 1935, als geïnstitutionaliseerde opvolger van het Nationaal Steuncomité Stormramp, dat ingesteld was naar aanleiding van de stormramp in Borculo in 1925.

Het Nationaal Rampenfonds heeft volgens artikel 2 van zijn statuten ten doel:

“door het werven van inkomsten, bij te (doen) dragen aan leniging van de noden ontstaan door rampen, die de bevolking van enig deel van het Koninkrijk der Nederlanden treffen en die van zodanige aard en omvang zijn, dat zij, naar het oordeel van het algemeen bestuur en na afstemming met de Rijksoverheid, als nationale rampen moeten worden beschouwd. Noden ontstaan door oorlog, oorlogsomstandigheden of groot molest vallen niet binnen deze doelstelling.”

De stichting verleent zelf geen feitelijke hulpverlening bij rampen. De bijeengebrachte gelden kunnen worden verstrekt aan rechtspersonen (waaronder maatschappelijke organisaties), die naar het oordeel van een ad hoc door de stichting ingestelde onafhankelijke beoordelingscommissie in staat zijn de noden ontstaan door nationale rampen te lenigen.

2021: Statutenwijziging - terugtreden deelnemers

Na het uittreden van het Nederlandse Rode Kruis als deelnemende organisatie hebben de overige deelnemers in goed overleg besloten om in 2021 ook terug te treden uit het bestuur van het NRF. In 2020 is het dagelijks bestuur gemandateerd om stappen te zetten die zouden leiden tot een aanpassing van de statuten in 2021, waardoor er geen sprake meer zou zijn van deelnemende organisaties. In juni 2021 zijn de (als geheel) gewijzigde statuten van het NRF unaniem door het Algemeen Bestuur aanvaard. De statutenwijziging is op 9 juni 2021 verleden voor notaris Leskens-Beugelink te Houten en onmiddellijk in werking getreden.

In de nieuwe situatie kent de Stichting een algemeen bestuur dat uit een oneven aantal van tenminste zeven leden bestaat. Voorzitter, penningmeester en secretaris worden in functie benoemd en vormen samen het dagelijks bestuur (DB). In de bestuurspraktijk van de laatste jaren worden de voorkomende dagelijkse werkzaamheden door het dagelijks bestuur verricht. De *governance* structuur is zodanig ingericht dat een meerderheid van het bestuur voorstellen van het DB zou kunnen overrulen en ook toezicht houdt op de binnen bevoegdheden en mandaat door het DB genomen besluiten.

De statutenwijziging is aangeprepen om te verhelderen dat de beoordelingscommissie die wordt ingesteld ter beoordeling van projectaanvragen in geval van een ramp, geen eigenstandig bestuursorgaan van de stichting is, maar een adviesorgaan ten behoeve van het bestuur. Het bestuur zal doorgaans conform adviezen van de beoordelingscommissie besluiten, maar alleen het bestuur draagt bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de besluiten inzake projectaanvragen, de contractuele clausulering van de donaties aan maatschappelijke organisatie en de betalingen.

Per datum statutenwijziging zijn de bestuursleden die voorheen op aanwijzing van een deelnemende organisatie als bestuurslid functioneerden, op persoonlijke titel tot lid van het algemeen bestuur benoemd. Het algemeen bestuur in nieuwe samenstelling heeft een profielschets voor aan te trekken nieuwe bestuursleden vastgesteld. Dit bestuur zal de koers voor de komende jaren verder invullen.

Eveneens in juni 2021 heeft het algemeen bestuur het Reglement Beoordeling Aanvragen aangepast aan de nieuwe bestuurlijke bepalingen.

Per 9 juni 2021 is het algemeen bestuur van het NRF als volgt samengesteld:

Clémence Ross-van Dorp, voorzitter	Kees Zevenbergen, bestuurslid
Lodewijk van der Kroft, penningmeester	Rommie Nauta, bestuurslid
Geert Jan Hamilton, secretaris	Boi Jongejan, bestuurslid

Activiteiten

Overstromingsramp in het zuiden van Nederland, in het bijzonder Limburg

In juli 2021 is het zuiden van Nederland, in het bijzonder de provincie Limburg, getroffen door een zware overstromingsramp. Door zware regenval zijn, evenals dat geval was in delen van Duitsland en België, rivieren buiten hun oevers getreden, waardoor straten, huizen en andere gebouwen zijn ondergelopen. In ons land zijn er geen dodelijke slachtoffers gevallen, maar de ravage en schade als gevolg van de ramp waren in een aantal gevallen bijzonder ernstig. Nog steeds is een aantal bewoners niet naar hun woning kunnen terugkeren.

Onmiddellijk na de ramp is het NRF een inzamelingsactie begonnen ten behoeve van de getroffen en via het bekende rekeningnummer 777. Veel burgers en bedrijven hebben een donatie verricht waardoor het NRF in een paar weken tijd over 11,8 miljoen euro beschikte om de slachtoffers tegemoet te komen en steun te verlenen aan het herstel van de schade.

Langs drie lijnen is dit geld tot besteding gekomen resp. komt het tot besteding:

1. *De zwaarst getroffen van de overstromingsramp* hebben in 2021 van het NRF een solidariteitsgift van tweemaal € 1000 ontvangen als bijdrage (vrij te besteden) voor de leniging van de eerste nood. Met de belastingdienst is destijds overleg gevoerd om zeker te stellen dat deze gift buiten het schenkingsrecht valt. Voor de beoordeling van aanvragen voor solidariteitsgiften had het NRF de medewerking van de Limburgse gemeenten verkregen. In overleg met gemeenten is een laagdrempelige verzoekprocedure ingericht bij de Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BSGW). Na beoordeling van de verzoeken van de getroffen door de gemeenten, en beoordeling van en besluitvorming over de aanvragen per gemeente door het NRF, heeft het BSGW de gehonoreerde betalingen van de solidariteitsgiften aan de verzoekers gedaan. Het NRF heeft een heroverwegingsprocedure ingericht voor getroffen van wie het verzoek was afgewezen. Totaal budget: EUR 5.189.000 (volledig besteed)

2. *Getroffen maatschappelijke organisaties* (verenigingen en stichtingen op het terrein van zorg, cultuur, sport, maatschappelijk werk op tal van terreinen) wier gebouwen en bezittingen ernstige schade hadden ondervonden, kunnen bij het NRF een projectvoorstel indienen gericht op vergoeding van schade waarvoor de Wet tegemoetkoming schade bij rampen en verzekeringen geen uitkomst bieden. Een beoordelingscommissie van het NRF beoordeelt de aanvragen en adviseert het bestuur inzake het verlenen van tegemoetkomingen. Na goedkeuring door het bestuur wordt aan de aanvragende organisatie een donatieovereenkomst aangeboden met voorwaarden inzake uitvoering en verantwoording van het project. Na ondertekening daarvan doet het NRF de betaling aan de aanvragende organisatie. Op de website van het NRF (www.nationaalrampenfonds.nl) is te zien aan

welke projecten al een uitkering is toegekend. Projectaanvragen kunnen tot 1 juni 2022 worden ingediend. Totaal budget: EUR 3.640.163 (waarvan reeds besteed: EUR 673.892)

3. *Programma 'lokale fondsen' ten behoeve van 'schrijnende gevallen'*. Het NRF heeft 3 miljoen euro gereserveerd voor tegemoetkoming in de kosten van mensen die zwaar te lijden hebben gehad van de ramp en hun kosten deels niet vergoed krijgen uit anderen hoofde (verzekering of tegemoetkoming WTS), waardoor zij voor onoverkomelijke lasten zijn komen te staan. Aan de gemeenten is gevraagd medewerking te verlenen aan het identificeren van de schrijnende gevallen en gemotiveerd aanvragen bij het NRF in te dienen ten behoeve van gedupeerden wier situatie als 'schrijnend' valt te duiden. Het NRF heeft voor elke getroffen gemeente een budget vastgesteld ten behoeve van schrijnende gevallen. De meeste gemeenten hebben zich bereid verklaard een adviserende rol naar het NRF te vervullen. Het NRF is verantwoordelijk voor het doen van tegemoetkomingen aan getroffen en verricht aan hen ook de betaling. Begunstigden komen met het NRF overeen dat zij het ontvangen bedrag uitsluitend zullen aanwenden voor herstel van schade en dat zij de uitgaven desgevraagd schriftelijk zullen verantwoorden. Totaal budget: EUR 3.000.000

Kort na de start van de actie 777 heeft het algemeen bestuur voor de beoordeling van projectaanvragen van maatschappelijke organisaties in verband met de overstromingsramp Limburg (hierboven onder 2) een beoordelingscommissie ingesteld die als volgt is samengesteld:

Tof Thissen, voorzitter

Laurens van Rossem

Petra Dassen-Housen

Henk Smid

Marja van Dieijen-Vissen

Als projectleider en secretaris van de beoordelingscommissie heeft het dagelijks bestuur in juli 2021 René Grotenhuis aangetrokken die eerder voorzitter was van de beoordelingscommissie voor de projectaanvragen in verband met de ramp Irma (2017) in het Caribische deel van het Koninkrijk. Tot ontsteltenis van het algemeen bestuur is René Grotenhuis na een korte ziekte op 8 december 2021 overleden. Op de website is een in memoriam geplaatst. Ter ondersteuning van het dagelijks bestuur en beoordelingscommissie/projectleider is in augustus de juriste Emma Broholm aangetrokken. Na het overlijden van René Grotenhuis heeft zij, in overleg met secretaris en penningmeester van het bestuur, als ook de voorzitter van de beoordelingscommissie, de ondersteuning van de beoordelingscommissie als projectcoördinator voortgezet.

Voor de ondersteuning van de communicatie rond de actie 777 en de activiteiten van het NRF ten verfolge op de overstromingsramp is het bestuur in juli 2021 een verbintenis aangegaan met Quality Source Communications.

Vernieuwing website

Kort voor de overstromingsramp in Limburg heeft het NRF de vormgeving van zijn website gemoderniseerd. Inhoudelijk zijn alle teksten over geschiedenis, doel, werkwijze en bestuurlijke constellatie van de Stichting aangepast aan de ontwikkelingen van de laatste jaren. Dit toeval bracht mee dat de nieuwe website voluit benut kon worden voor de communicatie over de activiteiten van het NRF na de overstromingsramp.

Orkaan Irma

In het afgelopen jaar is het 'project' Orkaan Irma afgerond.

Op 6 september 2017 werd het Caraïbisch gebied getroffen door de orkaan Irma. Binnen het Caraïbisch deel van het koninkrijk was vooral St Maarten zwaar getroffen. Op St Eustatius en Saba was de schade minder groot. Veel huizen waren beschadigd evenals scholen, ziekenhuizen en overheidsgebouwen. Een deel van de infrastructuur (haven en vliegveld) functioneerde niet of slechts provisorisch waardoor de hulpverlening moeizaam op gang kwam.

Begin november 2017 besloot het bestuur van het NRF een fonds te vormen voor hulpverlening aan de drie bovenwindse eilanden St Maarten, St Eustatius en Saba. Voor dat fonds werd twee miljoen euro beschikbaar gesteld vanuit het eigen vermogen van het NRF. Met dit geld wilde het NRF vooral de sociale samenhang en weerbaarheid op de eilanden herstellen en versterken.

Begin maart 2018 is het fonds opengesteld voor aanvragen. 51 projectvoorstellen werden ingediend die door de beoordelingscommissie van het NRF zijn beoordeeld. 5 aanvragen kwamen uit Nederland, 5 van Saba, 4 van St. Eustatius en 37 van St. Maarten. De respons en de spreiding over de eilanden en Nederland beschouwt het bestuur als een succes.

Uiteindelijk heeft de commissie besloten 30 aanvragen te honoreren binnen het beschikbare budget. Op elk van de drie eilanden werden met steun van het fonds projecten (zorg en welzijn, vorming, rampenvoorbereiding, sport en cultuur) gerealiseerd. Het NRF heeft destijds de heer René Grotenhuis aangesteld als programmamanager. Hij heeft toezicht gehouden op de uitvoeringsfase van het steunprogramma en hij schreef een eindrapport dat sinds medio 2021 beschikbaar is op de website van het NRF.

Vermogensbeheer

Een primaire en doorlopende activiteit is het beheer van het bestaande vermogen van het Nationaal Rampenfonds. Het doel is om minimaal het koopkrachtverlies te compenseren. Daartoe wordt het beleggingsbeleid gevolgd dat de volgende uitgangspunten kent: laag risico, maatschappelijk verantwoord, met spreiding over vastrentende en zakelijke waarden, liquiditeiten of deposito's. Vanwege de doelstelling van het fonds wordt het vermogen belegd in liquide beleggingen. Het beleid is vastgelegd in het beleggingsstatuut van het NRF.

	Minimum	Norm	Maximum	Werkelijk ultimo 2021
Vastrentende waarden	50% (*)	60%	70%	27%*
Zakelijke waarden	30%	40%	50%	50%
Liquiditeiten	0%	0%	20% (*)	23%*

(*) In overleg met de beheerder wordt thans afgeweken van deze minimum/maximum grens. Dit heeft enerzijds te maken met het korte termijn karakter van de financiële verplichtingen die het NRF is aangegaan ten behoeve de ondersteuning van initiatieven na de Orkaan Irma, de overstroming in Limburg en anderzijds door de zeer lage vergoeding op vastrentende waarden waardoor kasgeld een goed alternatief vormt voor vastrentende waarden.

2021 was voor de westerse aandelenbeurzen een bijzonder goed jaar. Covid-19-vaccins zorgden in het afgelopen jaar voor een geleidelijke heropleving en een snel herstel van de belangrijkste ontwikkelde economieën. In tal van Aziatische landen werd een strikt *zero tolerance*-beleid ten aanzien van Coronabesmettingen gehandhaafd, waardoor de snelheid van het herstel in deze regio werd

afgeremd. De opleving van de bedrijfswinsten wereldwijd was nog spectaculairder en verraste positief: de consensus verwacht nu dat de winst per aandeel (EPS) van de MSCI All Country World index met 53% zal zijn gestegen ten opzichte van 2020 (vergeleken met +26% aan het begin van het jaar). Deze ontwikkeling staat in schril contrast tot de ontwikkeling van het MKB retail en horecabedrijfsleven dat ook in het afgelopen jaar sterk heeft moeten leunen op steun vanuit de overheid.

De MSCI Europe index steeg met +25,13% en de Amerikaanse S&P500 index zelfs met +37,89% (in euro). De MSCI Emerging Markets bleef hier sterk bij achter met +4,86 (in euro). Dit drukte het resultaat van de MSCI Wereldindex tot een stijging van +27,54%. De sterke dollar (ca 10% sterker in 2021 ten opzichte van de euro) zorgde voor extra rugwind voor beleggers die rekenen in euro.

De rente op tien jaar lopende Nederlandse staatsleningen bedroeg ultimo 2021 -0,033% (2020: -0,49%; 2019: -0,05%; 2018: 0,39%; 2017: 0,53% en 2016: 0,36%). Hierdoor kan het NRF op een aanzienlijk deel van haar vermogen nauwelijks tot geen rendement realiseren.

Het rendement op de beleggingsportefeuille bedroeg +8,2%, na alle kosten.

Vooruitzichten

Kapitaalmarkten zijn 2022 zeer volatiel begonnen. In eerste instantie louter ingegeven door zorgen dat de Amerikaanse centrale bank te krachtig haar monetaire stimuli zou terugschroeven, is daar later de geopolitieke onzekerheid rond de inval van Rusland in Oekraïne bijgekomen. De ontwikkeling op de kapitaalmarkt heeft geen directe invloed op de uitkeringen van het NRF voor de komende jaren. Om geen onnodige risico's te nemen, worden voldoende liquiditeiten aangehouden.

Het bestuur stelt net als in eerdere jaren geen begroting voor het nieuwe kalenderjaar op. De begroting is geen stuurinstrument voor de beheersing van de NRF activiteiten.